

Roel Posthoorn

Fonkelnieuwe natuur door een buitenlandse bril Een impressie

foto's Marjel Neeffes

— Marjel Neeffes

André Bouchard

Met een groep internationale landschapsecologen op excursie naar een fonkelnieuw natuurgebied - het eiland Tiengemeten in het Haringvliet - dat is niet alleen maar een leuk dagje uit. Het leek het Vakblad wel eens interessant om te horen wat die buitenlanders daar nou van vinden, van die natuurontwikkeling op Tiengemeten, in oktober 2005 al uitgebreid beschreven in dit tijdschrift. Gesprekken met een aantal deelnemers komen telkens weer uit op de vraag wat nou eigenlijk de definitie is van natuur. Een discussie die ook in Nederland nog lang niet is uitgewoed, en waar we in het Vakblad dus zeker nog op zullen terugkomen.

Tijdens het Internationale congres voor landschapsecologen begin juli in Wageningen en Ede, was er een dag ingeruimd voor excursies. Verspreid over 15 bussen waaierden de honderden congresgangers uit over natuurgebieden en landschappen in heel Nederland. Eén buslading ging op weg naar de Haringvlietssluzen en het eiland Tiengemeten. Na een uitleg over hoe en waarom de sluzen van het Haringvliet op een kier worden gezet, nam de groep de veerboot naar het eiland, dat direct onder invloed ligt van het 'getemde getij' dat door die

kier zal ontstaan. Tiengemeten, voorheen landbouwgebied, is grotendeels teruggegeven aan de natuur en afgelopen voorjaar door minister Verburg 'geopend'.

Roel Posthoorn van Natuurmonumenten legde tijdens een wandeling over het eiland aan de groep uit hoe een bestemming voor gebouwen werd gezocht (afbreken, herbestemmen of tot ruïne laten vervallen), grond werd verzet, cultuurlandschap werd hersteld en natuur werd ingericht met grote grazers voor het onderhoud. Met als kroonjuweel het doorsteken van de dijk waardoor het water over het eiland kan stromen.

Nietsdoen geen optie

Emilio Diaz-Varela van de Spaanse Universidad de Santiago de Compostela keek het met verbazing aan. "Je kunt wel zien dat Nederlanders gewend zijn om altijd iets te doen. Bij ons in Spanje is nietsdoen vaak een goede optie, maar bij jullie kan dat waarschijnlijk niet." Fransman Olivier Chabrerie, werkzaam aan de Université de Picardie Jules Verne, is het met hem eens: "Nederland is toch eigenlijk een grote tuin, helemaal door de mens gemaakt. Maar jullie hebben hier wel een heel interessant reservoir voor biodiversiteit, door een ecosysteem te creëren met unieke condities."

Cultuurschok

André Bouchard, professor aan de Canadese Université de Montréal, is geschokt en verrast

door zijn bezoek aan Nederland in het algemeen en Tiengemeten in het bijzonder. "Dit is een van de interessantste dagen van mijn leven! Ik ben vaak in China geweest, en daar verwachtte ik een andere cultuur, maar dat Nederland ook zo verschillend is, komt als een schok. Al dat herwonnen land, en die volledige controle over het watersysteem, dat is zo compleet anders dan bij ons. Maar ik vind het wel heel mooi, en het illustreert heel duidelijk de verschillende visies op natuur.

"Het Anglosaksische concept is dat natuur wildernis is waar geen mensen zijn; je hebt er Nationale Parken waar je de boel beschermt, en daarbuiten kun je ongebreideld je gang gaan. Ook de oosterse visie op natuur, waarbij de nadruk ligt op maagdelijkheid en puurheid, biedt weinig ruimte voor de mens. Ik heb vandaag dan ook wel deelnemers horen zeggen dat je dit toch geen natuur meer kunt noemen, met al die kunstmatigheid. Maar ik noem dit zeker natuur! Het is idioot om te stellen dat de mens geen onderdeel is van de natuur. Dit gebied laat een subtiel begrip zien van de wetten van de natuur. Natuur is volgens mij als je een diversiteit hebt aan natuurlijke processen. Je kunt natuur beschrijven aan de hand van soorten, maar dan blijf je alleen maar krampachtig vasthouden aan wat je hebt. Als je natuur beschrijft aan de hand van processen, dan geef je de natuur de ruimte en dat is wat hier is gebeurd."

